

16.peatükk
Põhiseaduse rakendamine
(kui Riigivanema valib Riigikogu)

§155 Põhiseadus loetakse vastuvõetuks rahvahääletuse tulemuste väljakuulutamise päeval juhul kui eelnõu poolt antud häälte arv ületab vastuhäälte arvu.

§156 Põhiseaduse vastuvõtmise hetkest jõustuvad I, II ja III peatükk täies mahus. Lisaks jõustuvad Põhiseaduse vastuvõtmise hetkest §§52, 53, 78, 93, 112, 136, 144 ja 145.

§157 Riigikogu valimised peavad toimuma mitte varem kui 60 päeva ja mitte hiljem kui 90 päeva pärast valimiste väljakuulutamist. Valimised kuulutab välja Eesti Vabariigi ÜN kümne päeva (alternatiiv: kuuekümne päeva) jooksul peale Põhiseaduse vastuvõtmist.

Riigikogu valimistel konkureerivad erakondade ja nende liitude nimekirjad ning üksikisikud.

Koos kirjaliku nõusolekuga kandideerimiseks peab Riigikogu liikmekandidaat andma allkirja, et ta ei ole kuulunud ega kuulu okupatsioonivõimude repressiivorganite koosseisuliste töötajate hulka ega ole teinud nimetatud organitele palgalist kaastööd.

Riigikogu valimistest võivad osa võtta isikud, kes on 1938.a. kodakondsuseaduse alusel Eesti Vabariigi kodanikud ning kes on valimiste päevaks saanud vähemalt 18. aastat vanaks.

Valijate nimekirjad koostatakse Eesti Vabariigi isikutunnistuste alusel elukohajärgselt.

(alternatiiv: lisada lause, "Nimekirjadesse saab kanda Eesti Vabariigis alaliselt elavaid Eesti Vabariigi kodanikke".)

Elukoha tõestamiseks võib kasutada Eesti Vabariigi isikutunnistuse vahelehte või endise NL passi sissekirjutust.

§158 Riigikogu kokkuastumise päeval lõpevad Eesti Vabariigi ülemnõukogu volitused.

Riigikogu esimese koosseisu kutsub kokku vabariikliku valimistoimkonna esimees, kes juhib Riigikogu tegevust kuni §62 järgi Riigikogu juhataja valimiseni.

Riigikogu kokkuastumise hetkest jõustuvad IV, VII-X ja XV peatükk ning §§72 ja 73 arvestades §159 toodud piirangut.

§159 Kuni Riigikogu poolt Riigikogu töökorra ja Riigikogu kodukorra seaduste vastuvõtmiseni ei ole jõus §63 ja Riigikogu on kuni nimetatud seaduste vastuvõtmiseni otsustusvõimeline, kui korralisel istungil on kohal vähemalt pool tema koosseisust.

§160 Pärast Riigikogu poolt Riigivanema valimistulemuste väljakuulutamist ja §§72 ja 73 järgi Riigivanema ametisse astumist jõustub täies mahus V peatükk ning §§81 ja 82.

§161 Põhiseadusliku valitsuse ametissenimetamise hetkest Riigivanema poolt lõpevad viimase Eesti Vabariigi Ülemnõukogu poolt ametissenimetatud valitsuse volitused ning täies mahus jõustub VI peatükk.

§162 §57 p7 toodud kõrgemate riigiametnike kinnitamiseks peab Riigivanem tegema ettepanekud kolmekümne päeva jooksul Riigikogu kokkuastumisest arvates.

§163 Pärast Riigikohtu esimehe, Eesti Panga nõukogu esimehe, riigikontrolöri, õiguskantsleri ja kaitseväge juhataja ametissenimetamist jõustuvad täies mahus XI-XIV peatükid.

§164 §§10,32,55 ja 72 toime on piiratud kümne aasta jooksul arvates põhiseaduse vastuvõtmisest nii, et Riigikogusse ega Riigivanemaks ei või kandideerida NLKP endised kõrgemad ametnikud, kelleks loetakse EKP KK büroo liikmeid, sekretäre, osakonnajuhatajaid ja EKP linna- või rajoonikomiteede büroode liikmeid ning sekretäre, kelle volitused algasid enne 1988.a. juunit.

Riigikogusse ega Riigivanemaks ei või kandideerida okupatsioonivõimude repressiivorganite endised kaadritöötajad ja palgalised informatorid.

Käesoleva paragrahvi esimeses ja teises lõikes toodud isikud ei või samuti kümne aasta jooksul täita kohtuniku, Riigikohtu liikme, Riigikohtu esimehe, õiguskantsleri, riigikontrolöri, Eesti Panga presidendi, kaitseväge ülejuhataja, peaministri ega ministri ametikohti. Kümne aasta jooksul on piiratud §40 toime selliselt, et nimetatud isikud ei või ametiisikutena asuda riigiasutustes ega kohalikes omavalitsustes ühelegi valitud ega nimetatud ametikohale.

§165 Riigikogu esimese koosseisu liikmetele kehtestab palgamaksmise korra ja alused Eesti Vabariigi Ülemnõukogu hiljemalt viiekümnendal päeval enne Riigikogu valimisi.

§166 Käesolev peatükk lakkab olemast põhiseaduse osa pärast §164 toodud piirangute tähtaja möödumist.

Tallinn,
16. jaanuar 1992

